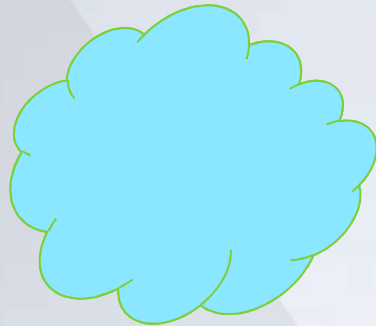

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Obvladovanje tveganj v kmetijstvu v luči podnebnih sprememb

Hermína Oberstar , MKGP

Ljubljana, november 2015

KMETIJSTVO IN PODNEBNE SPREMEMBE

Vpliv podnebnih sprememb na kmetijstvo

- Podnebne spremembe so dejstvo
- Pogosti pojavi ekstremnih vremenskih dogodkov in naravnih nesreč (suša, poplave, nevihte s točo, pozeba, veter, žled, ožigi,..)
- Kmetijstvo je neposredno odvisno od vremena
- Zmanjšana kakovost in količina pridelka
- Cilj - prilagoditev na podnebne spremembe in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ob upoštevanju samooskrbe s hrano

KMETIJSTVO IN TOPLOGREDNI PLINI

Vir emisij TGP:

- *Metan (CH_4)*: reja prežvekovalcev in ravnanje z gnojem in gnojevko
- *Didušikov oksid (N_2O)*: upravljanje in tehnološke rešitve rabe mineralnih in živinskih gnojil
- *Ogljikov dioksid (CO_2)*: fosilna goriva za pogon mehanizacije, izgube organske mase pri neustrezni rabi in obdelavi tal

Ponori TGP (CO_2)

ZMANJŠEVANJE EMISIJ TGP V KMETIJSTVU

- Vzpostavitev lokalne oskrbne verige s hrano
- Spodbujanje **načinov rabe in obdelave tal**, ki ne povečujejo emisij CO₂ oz. zagotavljajo ohranitev ali povečanje zaloga ogljika v tleh
- Spodbujanje **učinkovite rabe energije** v kmetijstvu
- Spodbujanje **proizvodnje energije iz obnovljivih virov** na način, ki ne konkurira pridelovanju hrane
- Izboljšanje **učinkovitosti reje** domačih živali
- Izboljšanje kroženja dušika in povečanje simbiotske vezave dušika

OBVLADOVANJE TVEGANJ V KMETIJSTVU ZARADI PODNEBNIH SPREMENB

Usmerjeno v preventivno in prilagajanje z:

- **Agrotehničnimi ukrepi** (kolobar, izbira primernih sort, prilagoditev datuma setve, način obdelave tal, izbora prilagodljivih pasem živali,..),
- **Naložbenimi ukrepi** (namakalna infrastruktura, uporaba odpadnih voda, mreže proti toči, zaščita pred pozebo, protivetrni pasovi),
- Zagotavljanjem **stabilnega dohodkovnega položaja** kmetijstva,
- **Razvojem** sodobnih tehnologij in praks na področju kmetijstva,
- Dvigom **usposobljenosti in informiranosti** ter učinkovitim **prenosom znanja** iz teorije v prakso (demonstracijski centri, mojstrske kmetije, krožki,..),
- **Žlahtnjenjem, selekcijo**, ohranitvijo avtohtonih in tradicionalnih sort,
- **Tehnološko prilagoditvijo** in posodobitvijo kmetijskih gospodarstev.

Skupna kmetijska politika

Strategija prilagajanja
slovenskega
kmetijstva in
gozdarstva
podnebnim
spremembam
(Strategija)

Resolucija o
strateških
usmeritvah razvoja
slovenskega
kmetijstva in
živilstva do leta
2020 –
»Zagotovimo . si
hrano za jutri« /

Program razvoja
podeželja 2014 -
2020

Akcijski načrt

Operativni program izvajanja
resolucije

Izvajanje ukrepov
Programa razvoja
podeželja

STRATEGIJA IN AKCIJSKI NAČRT PRILAGAJANJA SLOVENSKEGA KMETIJSTVA N GOZDARSTVA PODNEBNIM SPREMEMBAM

- I. Krepitev zmogljivosti za obvladovanje prilagajanja kmetijstva in gozdarstva
- II. Izobraževanje, ozaveščanje in svetovanje
- III. Vzdrževanje in pridobivanje novega znanja glede podnebnih sprememb in prilagajanja nanje
- IV. Ukrepi kmetijske in gozdarske politike ter spremembe obstoječih predpisov
- V. Krepitev mednarodnega sodelovanja in partnerstva pri prilagajanju kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, zlasti v okviru EU

Izvedenih 15 ukrepov v skupni višini 1,44 mio evrov financiranih iz AN in ukrepi financirani iz drugih virov (EU in nacionalni proračun)

UKREPI PRILAGAJANJA NA PODNEBNE SPREMEMBE

- Ukrepi Programa razvoja podeželja
- Namakanje
- Zavarovanje kmetijske proizvodnje
- Sofinanciranje ciljno raziskovalnih programov in strokovnih nalog (projekt rajonizacija)
- Letalska obramba pred točo
- Osveščanje, izobraževanje in usposabljanje kmetov
- Sprotno spremljanje stanja o vremenskih razmerah (ARSO)
- Spremljanje stanja in svetovanje na terenu preko Kmetijsko svetovalne službe

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2007-2013

Ukrep 121 (8% vseh PRP sredstev, oziroma 11.249.265 EUR odobrenih sredstev)

- Za nakup in postavitev mreže proti toči (6.468.130 EUR)
- Namakalna oprema z postavitvijo namakalnega sistema (3.469.952 EUR)
- Novogradnja- objekti za skladiščenje gnoj, gnojnice ali komposta (573.123 EUR)
- Naložbe v nakup in postavitev rastlinjakov in pripadajočo opremo (738.060 EUR)

V okviru tega namenska sredstva iz Evropskega načrta za oživitev gospodarstva „**Novi izzivi**“ dodatno v okviru ukrepa 121:

- Naložbe v samostojna skladišča za živilska gnojila, nakup hlevske opreme namenjene izboljšanju skladiščenja živilskih gnojil (96.980 EUR)
- Nakup kmetijske mehanizacije in opreme namenjene manjši porabi dušika ter minimalni obdelavi tal (34.864 EUR)
- Nakup in postavitev mrež proti toči (936.387 EUR)
- Nakup in postavitev rastlinjakov in pripadajočo opremo (4.945.887 EUR)
- Namakalna infrastruktura, namakalna oprema, gradnja pripadajočih vodnih virov (495.690 EUR)

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2014-2020

Ukrep: Naložbe v osnovna sredstva

- naložbe v povečanje energetske učinkovitosti,
  - I. uvajanje obnovljivih virov energije (bio plinarne, les, sončna energija)
  - II. zaokroževanje kmetijskih zemljišč,
- zmanjševanje toplogrednih plinov iz kmetijske proizvodnje, zlasti živinoreje (skladišča za gnojila, gnoj, gnojevko ..)
- specialna mehanizacija in oprema: - škropilnice, namakalna tehnologija (mikro razpršilci, kapljači, oroševalci (spomladanska pozeba),
- naložbe v preventivne mehanizme (mreže proti toči, postavitve rastlinjakov, namakalni sistemi, zbiralniki / zadrževalniki vode,
- izgradnja lagunskih majhnih čistilnih naprav na kmetijskih gospodarstvih itd.)

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2014-2020

Ukrep: Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila.

V sklopu prednostnega področja prilagajanja podnebnim spremembam se bodo spodbujale sheme:

- Gnojenje
- Varstvo rastlin
- Posevki / kolobarjenje (primeren kolobar in izbor vrst kmetijskih rastlin)
- Obdelava / oskrba
- Košnja / paša
- Planine
- Genski viri

Učinki ukrepov se spremljajo tudi preko OPTGP 2020

NAMAKANJE

Program razvoja podeželja 2007-2013

- ***Ukrep 125 – Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem oziroma prilagoditvijo kmetijstva - izgradnja velikih namakalnih sistemov in tehnološke posodobitve namakalnih sistemov***
- Podprti dve investiciji v tehnološke posodobitve velikih namakalnih sistemov (396 ha)
- Podprtih 7 investicij v izgradnjo novih velikih namakalnih sistemov (1753 ha)
- Dodeljenih 11,5 mio EUR nepovratnih sredstev
- Za izgradnjo malih namakalnih sistemov je bilo dodeljenih 1 mio EUR nepovratnih sredstev

CILJI STRATEGIJE ZA IZVAJANJE *RESOLUCIJE O STRATEŠKIH USMERITVAH RAZVOJA SLOVENSKEGA KMETIJSTVA IN ŽIVILSTVA DO LETA 2020* NA PODROČJU NAMAKANJA

- Vzpostavitev do 5000 ha novih namakalnih sistemov (ali tehnološke posodobitve obstoječih namakalnih sistemov)
- Vzpostavitev demonstracijskih centrov za namakanje
- Že ustanovljene delovne skupine (1 centralna in 8 regionalnih) za razvoj namakanja v Sloveniji
- Odprava administrativnih ovir (sprememba področne zakonodaje)

NAMAKANJE-PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2014-2020

Aktivnosti 2014-2015:

- Aktivnosti pri pripravi projektov namakanja: Podravje, Brežiško polje, Savinjska dolina, Vogršček
- Aktivnosti centralne in regionalnih delovnih skupin (promotorji in pospeševalci namakanja)
- V pripravi državna strategija za namakanje (sprejme Vlada Republike Slovenije)
- Priprava uredb in končnega besedila PRP 2014-2020
- Sprememba nacionalne področne zakonodaje
- Urejanje lastnine obstoječih velikih namakalnih sistemov (sprememba ZKZ)

PRIORITETNA NAMAKALNA OBMOČJA

- **Podravje:** 3000 ha potencialnih namakalnih površin, prvi sestanki z občinami in KGZS, v letu 2015 prve vloge za uvedbo namakanja po ZKZ.
- **Savinjska dolina:** suhi in mokri zadrževalniki, novi namakalni sistemi in tehnološke posodobitve obstoječih namakalnih sistemov (posodobljena 2, projekti za posodobitev še 8 VNS). Projektov za uvedbo novih namakalnih sistemov še ni.
- **Vogršček:** tehnološka posodobitev namakalnega razvoda, sanacija pregrade na akumulaciji, izgradnja novih namakalnih polj (500 ha), izkoriščanje vode iz zadrževalnika.
- **Brežiško polje:** 3000 ha, voda iz akumulacije HE Brežice, ojezeritev predvidena v letu 2017

ZAVAROVANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

Pri **posevkih, nasadih in plodovih** je mogoče uveljavljati sofinanciranje zavarovalnih premij pred nevarnostjo toče, požara, udara strele, spomladanske pozebe, zmrzali ali slane

Sofinanciranje zavarovalne premije pri posevkih, nasadih in plodovih znaša 20 % obračunane zavarovalne premije, obračunava se najmanj 15 % odbitna franšiza, višina sofinanciranja je omejena z višino zavarovalne vsote.

Pri **živalih in vodnih živali v ribogojnih objektih** gre za tveganje, ki se nanašajo na poginom zaradi bolezni.

Višina sofinanciranja zavarovalne premije pri živalih se obračunava pri vseh kategorijah živali v višini **20 %** obračunane zavarovalne premije.

V pripravi je sprememba uredbe, ki se nanaša predvsem na zvišanje višine sofinanciranja pri sadjarstvu na 30 %.

Za ta ukrep je bilo v letu 2015 že izplačanih več kot 1,8 mio €.

STROKOVNE NALOGE

- Izdelava **Tehnoloških ukrepov pri pridelavi koruze za zmanjšanje vpliva suše** kot nadaljevanje tehnoloških priporočil za zmanjšanje občutljivosti kmetijske pridelave na sušo.
- **Posodobitev pedološke karte z območji in tipi tal, ki upoštevajo tveganja za sušo** pri posameznih kulturah v smislu interakcije med tlemi, klimo in rastlino.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Projekt: POSODOBITEV PEDOLOŠKE KARTE

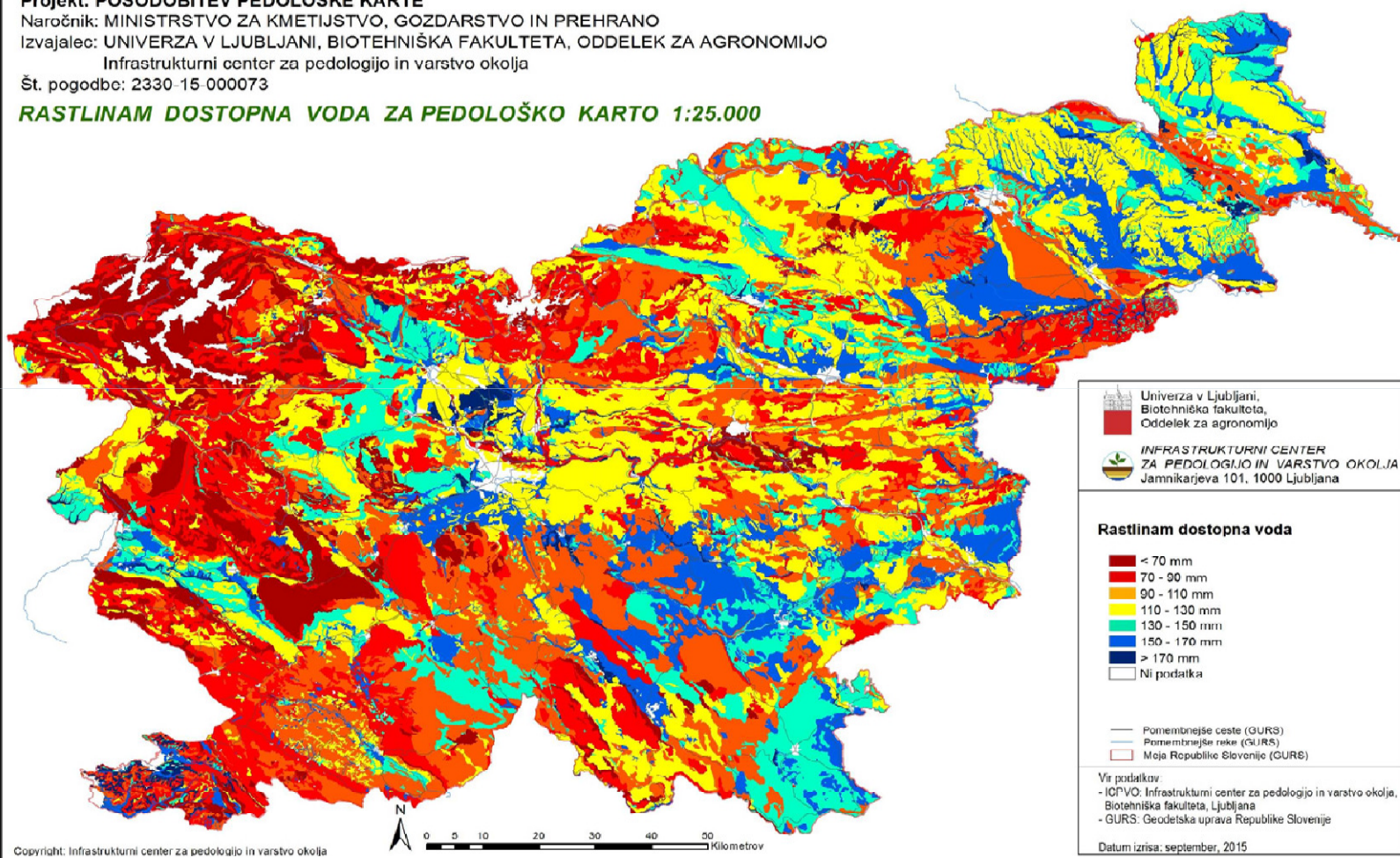
Naročnik: MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Izvajalec: UNIVERZA V LJUBLJANI, BIOTEHNIŠKA FAKULTETA, ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Infrastrukturni center za pedologijo in varstvo okolja

Št. pogodbe: 2330-15-000073

RASTLINAM DOSTOPNA VODA ZA PEDOLOŠKO KARTO 1:25.000

Ljubljana, november 2015

OSTALI UKREPI ZMANJŠEVANJA POSLEDIC NEUGODNIH VREMENSKIH RAZMER

- Izplačilo predplačil za neposredna plačila
- Odpis najemnin - Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS
- Odpis prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
- Izvajanje programa odprave posledic naravnih nesreč v kmetijstvu
- Izvajanje ukrepov v skladu s pravili državnih pomoči

IZVEDBA POMOČI V LETU 2013/2014

Ukrep	Realizacija
Program odprave posledic škode v kmetijstvu zaradi suše v letu 2013	6.366 kmetijskim gospodarstvom (5.242.852 evra v letu 2014)
Predplačila neposrednih plačil 2013	6.148 kmetijskim gospodarstvom (9.673.761 evrov)
Predplačila neposrednih plačila 2014	3.679 kmetijskim gospodarstvom (3.990.261 evrov)
Odpis/zmanjšanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 2013	364 upravičencem (202.899 evrov)
Javni razpis za Ukrep VIII: Finančna pomoč za nadomestilo škode v čebelarstvu (suša in pozeba v letu 2012)	Avgusta 2013 objavljen javni razpis v vrednosti 200.000,00 evrov. 1290 čebelarjem (138.021 evrov)
Javni razpis za Ukrep III: Finančna pomoč za nadomestilo škode v čebelarstvu v letu 2014 (obilno in pogosto deževje – izpad medenja)	Septembra 2014 objavljen javni razpis v vrednosti 476.690,00 evrov. 1715 čebelarjem (397.425 evrov)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Spreminjajmo navade in ne podnebja

HVALA ZA POZORNOST !

Ljubljana, november 2015